

PRZEŁOMIĆ SIĘ (6) *vb pf*

się (4), się (2).

e jasne, o pochylone.

inf przełomić się (2). ◇ *fut 3 sg* przełómi się (1). ◇ *praet 3 sg m* przełómił się (1). [*f* przełómiła się.] *n* przełómiło się (1). ◇ *con 3 pl subst* by się przełómiły (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w. (jeden z niżej notowanych przykładów) s.v. przelamać.

1. *Łamiąc się podzielić się na części* (4) : Perłowie theż przechodzący nápełnili rzekę od iedne⁶⁰ brzegu do drugiego/ á ták dla wielkości ludu lod fie przełómił [*statimque rupta glacie*] *HistAl* F4v; Albo [*drzewko zielone*] piorun rozbije/ álbo fie przełómi *RejWiz* 138.

[*Zwrot*: »przełomić się na [*ile*] sztuk«: a pod gorą miasto wielkie Babilonia, w ktorem wieża wielka a wysoka, ale się na trzy sztuki przełómiła. *PamJancz* 101.]

Przen (2) :

a) *Ulec przeciwnościom* (1) : [A] ktore są takie siły, [I]żby się nie przełómiły. <...>wszy pracą gwałtowną, Swemu stanowi nie równą? *BierRozm* 21.

b) *O tym, że kogoś spotkało coś złego, spadło [na kogo]* (1) : Bo {przęgli się byli z Báhál-Pehorem/ y iedli offiary martwych. Y drażnili (Bogá) {prawami fwemi/ y przełómiłofię ná nie karanie [*dispergeret in eis plaga*]. *BudBib Ps* 105/28.

2. *Przemóc się, zaprzestać [w czym]* (1) : Tego [*pychy*] gdy w tobie Narodzie Rułki nie máłz/ ále raczey wczciwe á powolne ku wízelákie^{mv} przełożénstwu obyczáie Pan Bog dáćci ráczył: nie trudnoć fię w tym będzie przełómić/ ábyś fię z pokory y cíchości Chrystufowej/ do zbáwiennego rzádu przywrocił. *SkarJedn* 374; [Niewiem áby fie ktory w miłości fwey ku fynowi miał przełómić *GilPos* 119v].

3. *W funkcji strony biernej: zostać pokonanym w walce* (1) : niech cí/ którzy przeciw temu mówią/ wyłtąpią/ á nas náuczą/ czemu rozumieią/ áby fie tá moc Turecka przełómić niemogłá? *OrzJan* 24.

Synonimy: 1. *potrzaskać się*; 2. *pohamować się, pomiarkować się, powściągnąć się, przestać, ukrocić się, umiarkować się, uskromić się, wstrzymać się, zatrzymać się.*

Formacje współrdzenne cf ŁAMAC.

Cf **PRZEŁOMIENIE**